

РЕЦЕНЗІЯ

Гринишиної Марини Олександрівни, докторки мистецтвознавства, професорки,
професорки кафедри театрознавства Київського національного університету
театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого

на дисертацію **Бубнової Вікторії Вікторівни**
«Театральна критика у фаховому медіапросторі України
1970–1980-х років»,

подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
026 «Сценічне мистецтво», галузь знань 02 Культура і мистецтво

1. Актуальність теми дослідження

Зауважимо, що вітчизняна театральна критика лише зрідка стає предметом наукових досліджень. Так, на сьогодні практично відсутні фахові студії, присвячені аналізу українського театрального-критичного дискурсу 1970–1980-х рр. Між тим, актуальність подібних досліджень зумовлена необхідністю комплексного переосмислення театального процесу другої половини ХХ століття, коли критика виступала не лише засобом мистецького аналізу, а й важливим інструментом ідеологічного впливу на театральне життя, визначаючи межі дозволеного експерименту та формуючи радянський театральний канон. Вивчення публікацій у спеціалізованих медіа дозволяє реконструювати професійну мову театрознавства того часу та простежити механізми взаємодії між театром, владою і глядачем. Подібні дослідження також актуалізують маловідомі чи замовчувані критичні відгуки, що не вписувалися в офіційні наративи. Результати аналізу можуть допомогти зрозуміти витoki сучасного українського театального дискурсу та його спадкові зв'язки з радянським періодом.

Представлена до захисту дисертація В. В. Бубнової за своєю актуальністю відповідає необхідності ґрунтового вивчення та висвітлення зазначеної вище проблематики, насамперед впродовж найменш досліджених часових відтинків.

2. Наукова новизна результатів дисертації

На основі ознайомлення з численними науковими працями та статтями, присвяченими розвитку друкованої преси й становленню вітчизняного театрознавства у різні історичні періоди, службово-допоміжною літературою, що

містить відповідний понятійно-категоріальний апарат, та аналізу великої кількості друкованого матеріалу в українських фахових виданнях В. В. Бубнова вперше науково обґрунтовує процес функціонування театральної критики у фаховому медіапросторі України 1970–1980-х рр.

Наукова новизна роботи полягає також у тому, що дисертанткою введено у науковий обіг значний масив архівних матеріалів, що стосуються публікаційної діяльності журналу «Український театр» та освітнього процесу кафедри театрознавства КНУТКиТ ім. І. К. Карпенка-Карого, а також презентовані інтерв'ю з провідними театральними критиками України, які в досліджуваній період активно співпрацювали з вітчизняними друкованими виданнями. На цих засадах В. В. Бубнова сформуvala обґрунтовану характеристику української фахової критики зазначеного періоду та реконструювала редакційну політику журналу «Український театр» 1970–1980-х рр.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у:

1. науковому осмисленні театральної критики як специфічного жанрового та змістового феномену українського фахового медіапростору 1970–1980-х рр.;
2. систематизації професійних видань, що публікували театрально-критичні матеріали;
3. опрацюванні ключової термінології та визначенні жанрово-стильових особливостей театрально-критичних публікацій зазначеного періоду.

Пропоновані теоретичні положення і висновки можуть бути використані у дослідженнях сучасного театрального процесу, а отримані результати сприятимуть поглибленню уявлень про механізми взаємодії театру і театральної критики у контексті культурної політики певної доби.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їхнього використання у педагогічній та науковій діяльності, зокрема у викладанні навчальних дисциплін «Історія українського театру», «Театральна критика», «Основи журналістики» у мистецьких та гуманітарних закладах вищої освіти.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість основних положень і висновків дисертаційного дослідження В. В. Бубнової зумовлена і підтверджена глибоким і всебічним опрацюванням теоретичних і фактологічних джерел, грамотним поданням наведених результатів і доведеною самостійністю виконання дослідження.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

У процесі пошуку методів і підходів, необхідних для здійснення продуктивного дослідження, В. В. Бубнова переконливо доводить, що вивчення театральної критики як складової фахового медіапростору України має спиратися на існуючу практику театрознавства та журналістики. Своєю чергою, формування відповідного контексту потребує застосування комбінованої методології, що включає елементи історичного методу і методологій хронології та типологізації. Вважаємо, що обрана дослідницею методологія є цілком доречною і функціональною.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження В. В. Бубнової висвітлено у п'яти одноосібних статтях, опублікованих у фахових виданнях, затверджених МОН України, а також в тезах одинадцяти доповідей, опублікованих у збірниках матеріалів наукових конференцій. Оприлюднення основних положень дисертації є повним і відбиває головні ідеї та основні отримані результати дослідження.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Структура дисертації чітко вибудована і є цілком логічною, сповна відбиває системний підхід вивчення, висвітлення та осмислення теми роботи.

Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, одинадцяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст дисертації розкривається послідовно, з обґрунтуванням авторських тез і висновків. Висновки свідчать про досягнення мети та розв'язання дисертанткою поставлених проблем.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

У дисертаційному дослідженні не виявлено порушень академічної доброчесності. Висновки рецензента підкріплено електронною перевіркою дисертації на плагіат. Використані ідеї та фактаж використано та оформлено згідно з відповідними стандартами цитування та посилання. Список використаних джерел є вичерпним і відповідає змісту дисертаційного дослідження.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. У роботі в окремих випадках присутня розмитість у використанні певних понять; це стосується зокрема розмежування понять «театральна критика» і «театрознавство» і, навпаки, ототожнення понять «медіаполе» і «медіапростір».
2. Потребує більш змістовного і послідовного викладу історична ретроспектива вітчизняної театральної-критичної діяльності;
3. Обґрунтованості концепції та відповідних висновків заважає відсутність у тексті роботи бодай стислої характеристики театального процесу в Україні досліджуваного періоду.
4. У тексті роботи присутні окремі стилістичні та коректорські неточності, що не впливають на її змістовність та вагомість висновків.

10. Загальний висновок і оцінка дисертації.

Дисертація Бубнової В. В. «Театральна критика у фаховому медіапросторі України 1970–1980-х років», подана до захисту на здобуття ступеня доктора

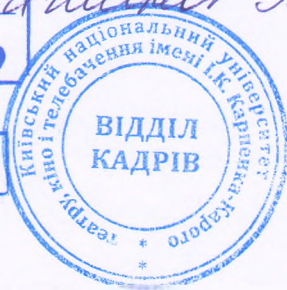
філософії, є актуальним, завершеним та абсолютно самостійним дослідженням, виконаним відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Докторка мистецтвознавства, професорка,
професорка кафедри театрознавства
КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого

М. О. Гринишина

Підпис *Гринишина М.О.*
ЗАСВІДЧУЮ

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

О. Білоус